

СОЦІАЛЬНЕ САМОПОЧУТТЯ В ПРОСТОРІ СОЦІАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ, ВІДНОСИН І ВЗАЄМОДІЙ

На думку Осинського І.І. і Бутуєвої З.А. соціальне самопочуття «...фіксує емоційний рівень відносин людей, груп і суспільства в цілому, їхнє положення в соціальній структурі, ступінь уключеності в систему суспільних відносин» [1, с. 38].

Ступінь уключеності в суспільні відносини відображає кількість соціальних зв'язків, що виникають у ході соціальних взаємодій і їх силу, статусне положення індивіда й набір відповідних функцій. Статусні показники служать вихідною точкою для оцінки справедливості в розподілі життєвих благ, ступені задоволеності. Також положення індивіда в структурі може впливати на ресинтимент.

Взаємна координація вчинків здійснюється за допомогою наступних форм взаємодії: обмін діями, відношення, поведінка.

Слід урахувати, що соціальна поведінка є реакцією індивіда на стимули зовнішнього середовища, у нашому випадку мова йде про зміну соціального настрою в частині задоволеності або незадоволеності від соціальних взаємодій. Тут можна виділити дві позиції: виучена емоційна реакція індивіда в процесі виховання (у цьому випадку ми можемо говорити про сформовані стереотипізовані емоційні реакції на зовнішні стимули) і рефлексуючу реакцію індивіда на нові стимули та соціальні ситуації (останнє проявляється під час соціальних трансформацій).

Під обміном діями ми маємо на увазі координацію вчинків індивідів на основі соціального змісту дій, зчитуваних індивідами й тих, що продукують емоційну реакцію на зміст. Якщо емоційна реакція буде схожою – почуття задоволення від спільних дій буде зростати й, відповідно, якщо буде різнитися – наростати буде почуття незадоволеності й індивіди будуть дистанціюватися від таких взаємодій. Тобто взаємодія людей залежить не тільки від додання змісту вчинкам, але й від того емоційного символічного значення, яке виникає в ході взаємодії і ними же інтерпретується. Як вказується в моделі символічного інтеракціонізму – у ході такої взаємодії відбувається керування враженнями.

Соціальне відношення розглядається в ракурсі соціальної топографії. Соціальне самопочуття в цьому випадку виступає як показник співвіднесення положення індивіда з іншими учасниками соціальної взаємодії в соціальній структурі. Тому що в цьому випадку ми можемо говорити про взаємодію, у ході якої відбувається відтворення взаємно орієнтованих вчинків у ході

співвіднесення статусних позицій, тобто соціальне самопочуття повинне залежати від стратегій, реалізованих у даних відносинах (конкуренція, співробітництва тощо). Статус продукує відтворення однотипних, зрозумілих і передбачуваних взаємодій, що породжує норму й, як результат, позитивну або негативну реакцію на поведінку індивіда в просторі соціальних відносин.

Соціальне самопочуття також може інтерпретуватися залежно від змісту взаємодії індивіда й групи в ході якого збігаються або не збігаються індивідуальні й групові цілі й засоби їх досягнення. У цьому випадку ми можемо говорити про конформну поведінку – як про ту, яка позитивно впливає на соціальне самопочуття та інновації, ритуалізм, ретризм, бунті – як понижувальному рівень соціального самопочуття.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1.Осинский И.И., Бутуева З.А. Социальное самочувствие: понятие, факторы формирования и показатели измерения. *Вестник Бурятского государственного университета*. 2015. №14. С. 38-45.